

Moninaisia monikoita

Ratkojana törmää joskus ristikkoon, joka ei tunnu aukeavan millään. Silloin ensimmäinen ajatus on etsiä ristikon varmat t-kirjaimet eli vihjeet, joiden vastaus on "varmasti" monikossa. Nuo hipsut tuossa tarkoittavat sitä, että meillä on laatijoita, jotka osaavat taitavasti harhauttaa luulemaan monikkomuotoa varmaksi. Nuo varmat t:t auttavat hahmottamaan sanan muotoa ja vokaali/konsonantti-ja-kaumaa. Pääsääntöisesti sanat ovat hyviä ja hyödyllisiä.

Mutta.

Kaikki monikot eivät olekaan kieliopillisesti oikein ja ne häiritsevät, ainakin meikäläistä kalkkista. Yksi yleisimmistä virheistä ovat metallit. Kieliopillisesti on väärin laittaa vihjeeksi "metalleja" ja vastaukseksi "tinat". On olemassa vain yksi tina-niminen metalli ja se kattaa koko maailman tinamäärän. Ymmärrän hyvin, miksi sitä käytetään, tina on vallan mainio ristikkosana, sekä yksikössä että monikossa. Mutta tuossa metallitarkoituksessa monikko on väärin.

Toinen usein vastaan tuleva väärä

monikko on aatelit. On vain yksi sääty nimeltä aateli ja se käsittää kaikki herrat, narrit ja herttuat, jotka ovat aatelissäätyyn syntyneet. Aatelisto monikkomuodossa on ihan yhtä väärin.

Mana eli Manala eli Tuonela. Kuinkahan monta näitä mahtaa olla? Aina-kin monikkoon törmää hyvinkin useasti. Ehkäpä joka uskontokunnalla on omansa, mene ja tiedä. Mutta ristikossa monikko kyllä särähtää pahasti, ainakin minun silmissäni.

Sitten ovat väärin muodostetut monikot. Kävelevä papparainen on yksikössä aika usein taatto. Kun kuvan kylkeen lisää +t, laatijan mielestä vastaus on taatot. Vaan eipä olekaan, vastaus on taattot! Kuvaan pitää lisätä x2, silloin vastaus on taatot. Suomen kieli on hupaa, eikö vain?

Lopuksi jotain ihan muuta. Kävin aikanaan kolme vuotta työväenopistossa tankkaamassa espanjaa. Siellä taottiin päähän, syvälle, että miespuolinen sana on o-loppuinen, naispuolinen a-loppuinen. Joten espanjan kieliopin mukaan Carlos Santana on latino, Jennifer Lopez latina. Jos tämä sääntö on kumottu, kertokaa minulle niin lakkaan urputtamasta tästä säännöstä.

Kauniita kevätpäiviä!

Riitta Rustari

riitta.rustari@ristikkoakatemia.fi

Lähetthäkää ristikkoiheisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi